

Upresist om minoriteter

Forskning om minoritetsetniske barn er viktig, men vi trenger studier som inkluderer minoriteter på nye premisser.

TEKST

Emine Kale

Elisabeth Hellzén

Leoul Mekonen

Yalila Castro

Farshad Mohseni

Mozafar Amini

PUBLISERT 5. oktober 2015

Forskningsmetodikk

I rapporten *Minoritetsetniske barn og unge og vold i hjemmet* (NKVTS, 2014) leser vi at en gruppe minoritetsetniske barn i større grad enn andre barn rapporterer å ha opplevd vold fra foreldre. Forskerne antyder også at barn fra minoritetsetniske familier *kan* ha høyere risiko for å bli utsatt for vold i nære relasjoner enn barn i majoritetsetniske familier.

Funnene er urovekkende og problematiske, men ikke overraskende. Vi som til daglig jobber i denne virkeligheten, opplever det samme. Imidlertid vil vi gjerne gjøre oppmerksom på noe vi anser som et tilbakevendende problem ved hvordan slik forskning utføres. I denne rapporten blir det oppsummert en rekke omfangsstudier fra Norden som konklusjonene bygger på. Særlig undersøkelser fra Norge (Mossige & Stefansen, 2007), Sverige (Janson, Jernbro, Lånberg 2011) og Danmark (Korzen, Fisker, Oldrup 2010) blir trukket frem. En del metodiske svakheter i disse undersøkelsene påpekes av forfatterne i rapporten, noe vi også er enige i. Alle undersøkelsene hadde landsrepresentative utvalg med selvrapporing via spørreskjema som metode. Selvrapporing er en utbredt metode, men har sine begrensinger i og med at du må akseptere svarene som kommer som valide. Samtidig vet vi at man kan pynte på eller underslå svarene noen ganger, særlig når man blir spurt om følsomme temaer. Utvalget i disse tre undersøkelsene var aldersmessig ulike – også med hensyn til hvordan de definerte gruppen av minoritetsetniske barn/ungdom. En annen forskjell var hvorvidt resultatene var korrigert for levekårsfaktorer. Alle disse forskjellene til sammen gjør det vanskelig å sammenligne resultater fra disse studiene og trekke konklusjoner, noe som også nevnes i rapporten.

Vil vil også problematisere bruken av begrepet «kultur» i disse undersøkelsene og i rapporten. Vi stiller oss spørrende til hvorvidt forskerne kan trekke inn «kultur» som en variabel i diskusjonen av funnene når det ikke på forhånd er definert hva denne konstruksjonen består av. I de tre undersøkelsene som er nevnt i rapporten, deles ungdommene i grupper etter landbakgrunn til foreldre. Det eneste man derfor kan antyde, er at vold *kan* forekomme hyppigere hos familier med «ikke-vestlig» bakgrunn. «Ikke-vestlig» er også definert forskjellig i de tre undersøkelsene rapporten nevner, og man kan da undre seg over hvilken verdi en slik kategori har. Derimot kan det være nyttig å stille seg spørsmålene: hvem er disse «ikke-vestlige» familiene, og hva gjør at disse relativt sett oftere utsetter barna sine for vold enn majoritetsfamilier?

Utelatt fra undersøkelser

Vi ser to tendenser i omfangsstudiene og til en viss grad også i de kvalitative undersøkelsene: Enten utelates deltagerne fordi de har en annen kulturell bakgrunn som dermed kan kreve ekstra innsats for oversettelse av spørreskjema osv, eller så klumper man sammen store grupper med ulik landbakgrunn i store «sekker» som f.eks «ikke-vestlige». Det første kan illustreres ved tilfellet da Bufdirs rapport «Skeiv på bygda»^[1] utelot ungdom med innvandrerbakgrunn på grunn av ressursmangel. (Utrop «Straff, trakassering og utstøting er vanlig»

<http://www.utrop.no/Plenum/Kommentar/Blogg/28761>). Dette til tross for undersøkelser som tyder på at skeiv ungdom med en annen kulturell bakgrunn enn norske kan være mer utsatt for selvmord. Ved å utelate informanter kan informasjon bli misvisende og grupper usynliggjort.

Den andre tendensen (å samle landbakgrunn i store sekker) utgjør en fare for å tilsløre viktig kunnskap. Dessuten kan kategoriene også være mangelfulle og utdaterte. Hvor skal ungdommen plassere seg selv når hun kommer fra en familie med flere kulturelle identiteter og landbakgrunner? Dette er tilfellet for et økende antall barn og ungdommer. I vår globaliserte verden er dette faktisk mer en norm enn et unntak, og identiteter kan være resultat av en spennende kulturblanding/kreolisering. Det vanskeliggjør kategorisering av våre moderne ungdommer og gjør gruppebetegnelser i forskningssammenheng utdaterte. Et forslag kan være å be deltagerne i undersøkelsen selv definere sin egen kulturelle/etniske tilhørighet istedenfor å tvinge dem inn i forhåndsbestemte kategorier. Vi oppfordrer forskerne til å anstrenge seg for å fange opp denne fargerike virkeligheten.

Og hva med definisjonen av vold? Hvordan har forskerne definert vold for deltagerne? Har de tatt høyde for psykisk vold? Har de definert og undersøkt vold likt? Vi vet at det som oppfattes som vold, kan variere innad i storsamfunnet, men ikke minst innad i ulike miljøer og subkulturer. Så vidt vi kjenner til, er det bare 33 land i verden som forbyr fysisk avstraffelse av barn. I mange land skilles det mellom «legitim fysisk avstraffelse» og mishandling. Det betyr at hva som anses som «vold» i Norge, kan være akseptert oppdragelse og grensesetting i andre deler av verden.

Vi mener det trengs mer presis forskning som hjelper å identifisere de ulike faktorene som bidrar til forekomst av vold mot barn i innvandremiljøer. I tillegg er det et sterkt behov for involvering av forskere og ressurspersoner med minoritetsbakgrunn så vel som innvandremiljøer i planlegging, gjennomføring, formidling og evaluering av forskningsprosjekter. Deres nærhet til og tause kunnskap om innvandremiljøer vil være uvurderlig i utviklingen av treffsikre metoder for å studere tabubelagte områder som vold mot barn i familien.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 52, nummer 10, 2015, side

TEKST

Emine Kale, Nasjonal kompetanseenhet for minoritetshelse (NAKMI)

Elisabeth Hellzén, Klinisk sosionom, RBUP Øst og Sør

Leoul Mekonen, Sosionom og Studieleder RBUP Øst og Sør

Yalila Castro, Psykolog, Alternativ til Vold

Farshad Mohseni, Klinisk sosionom/ Familieterapeut Sykehuset i Vestfold HF

Mozafar Amini, Psykiatrisk sykepleier, Fredrikstad kommune (Alle bidragsyterne er med i nettverk for minoritetsterapeuter)